

'Uit de comfortzone!'

THEATER / Met haar regie van moderne opera's en haar originele kijk op kunst, heeft regisseur Jorinde Keesmaat een eigen stijl gevonden.

Liesbeth Wytzes
Foto Marco Bakker

Lekker onderuit gezakt naar theater kijken is er niet bij als je naar een voorstelling van Jorinde Keesmaat gaat. In *What the Waf!* bijvoorbeeld sluipen zes zangeressen grommend en dreigend door het publiek. Keesmaat wil graag dat het publiek betrokken is bij een voorstelling. 'Ik wil mensen bij de kladden

grijpen. Ze moeten uit hun comfortzone,' zegt de regisseur, die naam maakt met heel persoonlijk theater waarin muziek en tekst een grote rol spelen.

'We zijn zo gewend om van alles tegelijk te doen: de televisie staat aan, je mobiel ligt binnen handbereik. We focussen ons niet meer. Om tot mensen door te dringen, moet je echt je best doen.'

Keesmaat, slank, blond, bruin-groene ogen, wilde musicalster

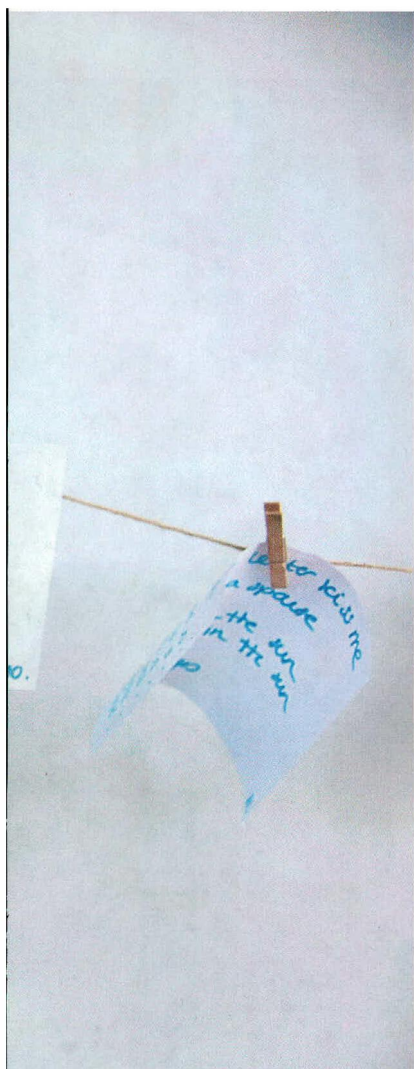
worden. Ze ging ervoor naar de Mountview Academy of Theatre Arts, een opleiding in Londen. Leerzaam was het wel, maar niet helemaal zoals ze had gedacht.

'Ik kón het wel, maar je moet echt zó goed zijn. En ik zat helemaal niet in zo'n Fame-gevoel. Ik houd niet van optreden. Dan krijg je zoveel aandacht. Laat mij maar achter de schermen werken. Als je niet goed genoeg bent, heb je je leven lang die frustratie. En ik wil

graag de beste zijn in wat ik doe.'

De opleiding maakte ze, plichtsgetrouw, wel af. Daarna ontdekte ze op de Hogeschool voor de Kunsten ArtEZ wat ze echt leuk vond: regie. 'De vrijheid om te maken en creëren vond ik veel interessanter.'

Ze werkte als regie-assistent met grootheden als Ivo van Hove en Peter Greenaway. Sindsdien gaat het voorspoedig met haar loopbaan. Ze is zelfverzekerder

Operaregisseur Jorinde Keesmaat: 'Met teksttoneel ga ik me niet onderscheiden'

geworden: 'Ik heb precies voor ogen wat ik wil en durf me steeds meer met zowel de mise-en-scène als de muziek te bemoeien.'

Onlangs won ze tijdens de Operadagen Rotterdam de Operaprijs, een 'loodzwaar' blauw beeldje dat ze gewoon in een Albert Heijn-tas mee naar huis nam. De komende vier jaar is ze werkzaam bij het Center for Contemporary Opera in New York, als gastregisseur *in residence* – ze woont en werkt op

**Jorinde Keesmaat:
'Ik wil mensen
bij de kladden
grijpen'**

uitnodiging in New York – en gaat daar vier hedendaagse opera's regisseren.

Werk genoeg dus, ook in Nederland. Op 5 oktober regisseert ze in Utrecht in de concertserie *Out of the Blue* een avond rond de Negende Symfonie van Antonín Dvorák, *De nieuwe wereld*. Daarvoor heeft Keesmaat zich grondig verdiept in de ontstaansgeschiedenis van die muziek. 'De tendens is nu dat klassieke muziek populair wordt gemaakt door er iets aan toe te voegen. Met *Out of the Blue* breng ik de verdieping van binnenuit. Het publiek krijgt een theateraal concert met een acteur als Dvorák en spirituals door het Groot Omroepkoor.'

What the Waf! is deels theater, deels muziek, gebaseerd op het leven van Nelly van Doesburg (1899-1975), de derde vrouw van kunstenaar Theo van Doesburg (1883-1931). Zij waren avant-gardisten en dadaïsten.

In het stuk wordt prachtig gezongen door de zangeressen van het Kobra Ensemble, voor de gelegenheid verkleed als Nelly-lookalikes. Het stuk is soms totaal onbegrijpelijk: echt Dada, ontstaan in de tijd van De Stijl. Rebellen, alles moest anders.

De titel is ontleend aan de gewoonte van Van Doesburgs tijdgenoot Kurt Schwitters – wiens *Ursonate* een rol speelt in het stuk – om achter in de zaal te blaffen, bij wijze van provocatie.

Kennelijk voelt ze zich aange trokken tot de kunst van rond de vorige eeuwwisseling. Nelly van Doesburg was een intrigerende vrouw, getalenteerd en ambitieus, die haar talent en wensen ondergeschikt maakte aan die van haar man. 'Ze mocht haar favoriete componist Chopin niet spelen, het moest Satie zijn. "Does" bedacht en knipte zelfs haar haar: een korte, zwarte bob met een extreem korte pony. Hij koos ook haar kleding uit.' Toch is Nelly een voorbeeld: 'Doorgaan met wat je belangrijk vindt.'

Voor Keesmaat was het een ontdekking dat je podiumpresentatie, dramaturgie, zang en dans kunt combineren. 'Daar kan ik wat mee. Met teksttoneel ga ik me niet onderscheiden.'